

DOM HISTORII EUROPEJSKIEJ – FAKTY I LICZBY

Zawartość: Historia Europy, głównie XIX i XX w., ze szczególnym uwzględnieniem integracji europejskiej, a także retrospektywny ogląd oraz przybliżenie wybranych procesów i wydarzeń z minionych stuleci.

Otwarcie dla szerokiej publiczności: 6 maja 2017 r.

Podejście historyczne: Celem Domu Historii Europejskiej jest przekazanie ponadnarodowej wizji historii Europy z uwzględnieniem jej różnorodności oraz jej wielu interpretacji i percepcji. Muzeum ma się przyczyniać do zrozumienia historii europejskiej w szerszym światowym kontekście, a także do pobudzania debaty na temat Europy i procesu integracji europejskiej. Ekspozycja stała koncentruje się na historii Europy w XIX i XX w. oraz historii integracji europejskiej prezentowanej w szerokim historycznym ujęciu, a także na zestawieniu kontrastowych i wspólnych doświadczeń Europejczyków na przestrzeni dziejów.

Cele: Dom Historii Europejskiej chce stać się wiodącym muzeum poświęconym zjawiskom transnarodowym, które wpłynęły na kształt naszego kontynentu. Dzięki interpretowaniu historii z perspektywy europejskiej łączy on i porównuje wspólne doświadczenia oraz ich różne interpretacje. Jego celem jest zainicjowanie procesu nauki o perspektywach transnarodowych w Europie.

Lokalizacja: Budynek im. Eastmana w Parku Leopolda, w samym sercu brukselskiej „dzielnicy europejskiej”. Budynek zmodernizowano i powiększono według planów międzynarodowego konsorcjum *Atelier d’architecture Chaix & Morel et associés* (FR), *JSWD Architekten* (DE) i *TPF* (BE). Ekspozycję stałą zaprojektowała firma *Acciona Producciones y Diseño* (ES), a za jej instalację odpowiada firma *Meyvaert Glass Engineering* (BE).

Języki: Ekspozycja stała jest dostępna w 24 językach, a pozostała część oferty dla zwiedzających – w co najmniej 4 językach.

Godziny otwarcia i warunki wstępu: Muzeum jest otwarte 7 dni w tygodniu w godz. 10.00–18.00, z wyjątkiem poniedziałków: w godz. 13.00–18.00. Wstęp jest bezpłatny. Muzeum jest zamknięte w następujące dni: 1 stycznia, 1 maja, 1 listopada oraz 24, 25 i 31 grudnia.

Udogodnienia dla zwiedzających: Kawiarnia, sklep, audytorium, czytelnia.

Oferta: Ekspozycja stała z eksponatami pochodzącymi z ok. 200 muzeów i kolekcji z całej Europy oraz innych części świata; wystawy czasowe; programy edukacyjne; imprezy dla społeczności lokalnej i zwiedzających; publikacje oraz szeroki zakres informacji online.

Grupy docelowe: Wszystkie osoby zainteresowane Europą i jej historią. Nie jest wymagana żadna wiedza fachowa. Z myślą o szczególnych grupach docelowych, takich jak młodzież, rodziny i szkoły, opracowano specjalnie dobrane produkty informacyjne.

Powierzchnia wystawowa: 4000 m² przeznaczonych na ekspozycję stałą i 800 m² – na wystawy czasowe.

Ekspozycja stała: Ekspozycja stała prezentuje polityczną, gospodarczą, społeczną i kulturową historię Europy w układzie chronologicznym, przy czym w ramach tej struktury zastosowano podejście tematyczne. Wystawa skupia się głównie na historii Europy w XIX i XX wieku, z retrospektywnymi spostrzeżeniami dotyczącymi procesów oraz wydarzeń z minionych stuleci o znaczeniu dla całego kontynentu. Szczególny akcent spoczywa na historii integracji europejskiej.

Wystawa czasowa: Program Domu Historii Europejskiej obejmuje także organizowaną co roku wystawę czasową, która jest okazją do szerszego spojrzenia na zagadnienia i okresy historyczne będące tematem ekspozycji stałej. Wystawa czasowa umożliwia nowatorskie prezentowanie zróżnicowanych treści w sposób atrakcyjny dla różnych grup zwiedzających. Podobnie jak ekspozycja stała wystawy czasowe mają charakter ponadnarodowy i interdyscyplinarny.

Zwiedzanie wystawy: Zwiedzający mogą poznawać historię Europy we własnym tempie i na odpowiadającym im poziomie oraz zbaczać z trasy, aby dogłębniej zbadać szczególnie interesujący ich temat. W muzeum wykorzystano szeroki zestaw nowoczesnych narzędzi i metod wystawienniczych, jak choćby wieloaspektowa prezentacja treści, co umożliwia zwiedzanie na różnych poziomach i w różnym rytmie. Zwiedzanie wystawy jest urozmaicone dzięki zmianom nastroju i typologii przestrzennych oraz dzięki różnemu zagęszczeniu prezentowanych eksponatów i elementów interaktywnych. Tematy ekspozycji łączą elementy powtarzające się, takie jak punkty orientacyjne.

Koszty: Koszty przygotowania projektu wyniosły ok. 55,4 mln EUR i obejmują adaptację, rozbudowę oraz remont budynku, jak również przygotowanie oraz instalację ekspozycji stałej i pierwszej wystawy czasowej, włączenie z rozpoczęciem tworzenia kolekcji własnej muzeum.

Personel: Treść wystawy opracował interdyscyplinarny Naukowy Zespół Projektowy (złożony z historyków, muzealników, pedagogów i administratorów z 18 różnych państw członkowskich). Za rozwój architektoniczny i infrastrukturalny odpowiadał zespół interdyscyplinarny, który nadzorował wszystkie prace remontowe i budowlane.

Finansowanie: Koszty realizacji projektu poniósł Parlament Europejski.

Organy zarządzające: Rada Nadzorcza nadzoruje projekt, a Komitet Naukowy doradza w tym zakresie.

Rada Nadzorcza: Nadzoruje cały projekt i podejmuje decyzje dotyczące najważniejszych związanych z nim kwestii. Przewodniczy jej były przewodniczący Parlamentu Europejskiego dr Hans-Gert Pöttering.

Komitet Naukowy: Komitet pod przewodnictwem historyka prof. dr. Olivera Rathkolba, złożony z profesorów uniwersyteckich i ekspertów z muzeów o światowej renomie, doradza Naukowemu Zespołowi Projektowemu Domu Historii we wszystkich kwestiach z dziedziny historii i muzealnictwa.

Pytania i odpowiedzi dotyczące projektu

Po co nam Dom Historii Europejskiej?

Trwający wiele dziesięcioleci proces, który doprowadził do powstania Unii Europejskiej, wywarł głęboki wpływ na organizację i sprawowanie władzy w państwach europejskich. Jednak dotychczas brakowało muzeum, które umieściłoby ten proces w szerszym kontekście historycznym, zestawiając i porównując ze sobą kontrastujące doświadczenia różnych krajów i narodów europejskich.

Odchodzi pokolenie ludzi, którzy doświadczyli tragedii XX w. i rozpoczęli budowę Wspólnot Europejskich. Jest to więc właściwy moment, by zaprezentować postęp integracji europejskiej w kompleksowy sposób szerszej grupie odbiorców, a także by objaśnić jego główne etapy historyczne, kierujące nim siły i cele, a także umożliwić przyszłym pokoleniom zrozumienie, kiedy, jak i dlaczego powstała dzisiejsza Unia. W czasach kryzysu szczególnie ważne jest, by rozwijać i pogłębiać świadomość dziedzictwa kulturowego oraz pamiętać, że nie można uważać pokojowej współpracy za oczywistość.

Parlament Europejski otworzył zatem Dom Historii Europejskiej, który umożliwi obywatelom refleksję nad tym procesem historycznym i nad jego znaczeniem dla teraźniejszości. Parlament uważa, że muzeum może być miejscem debaty i zrozumienia współczesności z perspektywy jej historycznych źródeł oraz w świetle doświadczeń historycznych.

Jakie cele przyświecają Domowi Historii Europejskiej?

Dom Historii Europejskiej jest forum nauki, refleksji i debaty otwartym dla odbiorców ze wszystkich pokoleń i środowisk. Jego główną misją jest poprawa zrozumienia historii Europy w całej jej złożoności, zachęcanie do wymiany pomysłów oraz podważanie aksjomatów.

Muzeum prezentuje historię Europy w sposób, który uświadamia wielość perspektyw i interpretacji. Chroni pamięć o tym, co nas łączy, i o tym, co nas dzieli. Prezentuje historię europejskiej integracji i jej podstawy oraz gromadzi związane z nią eksponaty. Jako projekt Parlamentu Europejskiego i część jego oferty dla zwiedzających Dom Historii Europejskiej jest naukowo niezależny.

Nasze międzynarodowe zbiory, wystawy i programy dostarczają zaskakujących i inspirujących doznań. Za pośrednictwem działań informacyjnych i partnerstw chcemy wzmocnić europejski wymiar debat, wystaw i nauki o historii. Nasze muzeum jest miejscem spotkań i wymiany, gdzie wielopłaszczyznowa interpretacja przeszłości pozwala nawiązać do pytań ważnych z punktu widzenia dzisiejszej Europy.

Jakimi zasadami rządzi się projekt?

Od samego początku siłą napędową projektu było pragnienie propagowania wiedzy o historii Europy oraz uświadamiania w otwarty i inspirujący sposób, że istnieją różne pamięci. Niezbędnymi warunkami powstania muzeum były niezależność naukowa i międzynarodowy skład zespołu projektowego, w związku z czym specjalnie na potrzeby projektu stworzono zespół historyków i muzealników z całej Europy. Przygotowali oni wystawy, dbając o należyte uwzględnienie różnorodności historii europejskiej i jej interpretacji.

Zespół doradczy wysokiego szczebla (Komitet Naukowy) złożony z historyków i muzealników o światowej renomie dba o naukową dokładność i adekwatność treści wystaw.

Gdzie się mieści?

Siedzibą Domu Historii Europejskiej jest budynek im. Eastmana położony w Parku Leopolda w pobliżu instytucji europejskich. Wzniesiony w 1935 r. budynek mieścił klinikę stomatologiczną dla ubogich dzieci. Budowę sfinansowano z datków amerykańskiego biznesmena George'a Eastmana, wynalazcy aparatu fotograficznego Kodak. W celu przekształcenia dawnej kliniki w budynek wystawowy ogłoszono konkurs architektoniczny, który wygrała grupa biur architektonicznych z Francji – Chaix & Morel et associés, Niemiec – JSWD Architekten i z Belgii – TPF. Ich plany obejmowały odnowienie fasad budynku – przy zachowaniu jego historycznej estetyki – a także dobudowanie nowoczesnych części w podwórzu i na dachu.

Jak rozwijał się projekt?

Projekt stworzenia Domu Historii Europejskiej zainicjował ówczesny przewodniczący Parlamentu Europejskiego dr Hans-Gert Pöttering w przemówieniu inauguracyjnym w 2007 r. W 2008 r. komitet złożony z wybitnych historyków i muzealników z różnych krajów europejskich opracował pierwszy dokument programowy projektu zatytułowany „Założenia koncepcyjne Domu Historii Europejskiej”, w którym przewidziano stworzenie muzeum jako nowoczesnego centrum wystawienniczego, dokumentacyjnego i informacyjnego, uwzględniającego najnowsze tendencje muzeologiczne.

W styczniu 2011 r. powołano Naukowy Zespół Projektowy złożony ze specjalistów z całej Europy, który określił stopniowo wizję i misję nowego muzeum, opracował narrację ekspozycji stałej oraz zajmował się takimi kwestiami jak strategia dotycząca zwiedzających, wystawa czasowa i strategie gromadzenia zbiorów. W pracy tej zespołowi doradzał Komitet Naukowy, który zatwierdził też jej wynik. Prezydium Parlamentu (przewodniczący i 14 wiceprzewodniczących) zatwierdziło wszystkie najważniejsze decyzje.

Jaką historię prezentuje muzeum?

Ekspozycja stała koncentruje się na głównych zjawiskach i procesach, które ukształtowały współczesną Europę na przestrzeni dziejów, oraz kładzie nacisk na różnorodność doświadczeń, świadomości i interpretacji związanych z tymi wydarzeniami.

Nie przedstawia ona historii poszczególnych państw i regionów w Europie, lecz skupia się na zjawiskach europejskich. Naukowy Zespół Projektowy zastosował trzy kryteria: wydarzenie lub idea miały swój początek w Europie, zyskały zasięg ogólnoeuropejski i są istotne również współcześnie. Na podstawie tych kryteriów zespół projektowy wyłonił sześć głównych tematów z dużą liczbą podtematów. Od czasu do czasu ekspozycja stała wykracza poza zewnętrzne granice Unii Europejskiej.

Historia europejska jest może złożona, różnorodna i fragmentaryczna, ale obejmuje też dużą liczbę uderzających podobieństw i w dużej części wspólnych doświadczeń. Celem ekspozycji stałej jest pokazanie niektórych z nich. Począwszy od starożytnego mitu Europy i byka z jego zmieniającymi się interpretacjami, ekspozycja zwraca uwagę na główne czynniki dziedzictwa europejskiego, które wywarły głęboki i wciąż odczuwalny wpływ na kształt Europy.

Czy celem Domu Historii Europejskiej jest stworzenie tożsamości europejskiej?

Tożsamość jest jednym z najszerzej dyskutowanych pojęć w dziedzinie studiów kulturowych. Stała się tematem wielu pozycji literackich i przemysłów, również w związku z działalnością muzeów. Nie ma jednak wspólnie przyjętej definicji tożsamości europejskiej. Termin ten jest zbyt uproszczony i zbyt statyczny, by można go było zastosować jako podstawę Domu Historii Europejskiej. Gdyby muzeum zaproponowało z góry określoną koncepcję tożsamości europejskiej, zahamowałoby to tylko debatę, zamiast umożliwić wielogłosowy dyskurs na ten niezwykle ciekawy i aktualny temat. Dom Historii Europejskiej nie chce dawać gotowych odpowiedzi, lecz pragnie zainicjować publiczną dyskusję na temat europejskiej pamięci i świadomości.

Czy Dom Historii Europejskiej zastąpi historie narodowe?

Dom Historii Europejskiej nie jest zwykłą sumą historii narodowych, ani nie zamierza ich zastąpić. Jest składnicą pamięci europejskiej zawierającą doświadczenia i interpretacje w całej ich różnorodności, ze wszystkimi kontrastami i sprzecznościami. Prezentacja historii jest bardziej kompleksowa niż jednolita, bardziej zróżnicowana niż homogeniczna i bardziej krytyczna niż afirmatywna.

W którym momencie historii zaczyna się narracja?

Ekspozycja stała w Domu Historii Europejskiej, która stanowi główny element muzeum, skupia się na historii Europy od XIX w. do czasów współczesnych. Niektóre części wystawy odwołują się do wcześniejszej historii, sięgając nawet czasów starożytnych i średniowiecza w celu wyjaśnienia podstawowych elementów kultury i cywilizacji europejskiej, tym samym umożliwiając zwiedzającym lepsze zrozumienie teraźniejszości.

Ekspozycja stała rozpoczyna się od prezentacji mitu Europy, zmiany koncepcji geograficznych na przestrzeni dziejów i refleksji dotyczących tego, co możemy rozumieć pod pojęciem dziedzictwa europejskiego. Wystawa koncentruje się na historii Europy w XIX i XX w., ze szczególnym uwzględnieniem historii integracji europejskiej.